"Yaşıl həmrəylik" Azərbaycandan başlayır

COP29 nümunəvi təşkilatçılıqla, əhəmiyyətli müzakirələrlə yadda qaldı

Bakıda iki həftə ərzində keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) bütün dünya üçün vacib məsələlərin müzakirələri və verilən qərarlarla əhəmiyyətli oldu. Bu mötəbər beynəlxalq tədbirə ilk dəfə evsahibliyi edən Azərbaycanın yüksək təşkilatçılığı nəticəsində COP29 sədrliyinin Fəaliyyət Gündəliyi uğurla reallaşdı.

COP29-a evsahibliyi ölkəmizə beynəlxalq səviyyədə göstərilən etimadın, inamın nümunəsi idi. Noyabrın 12-də Bakıda BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) Liderlər Sammitinin açılış mərasimində çıxış edən Prezident İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, ötən ilin dekabrında təxminən 200 ölkənin yekdil qərarı ilə Azərbaycana COP29-a evsahibliyi etmək şərəfi verildi: "Biz bu qərarı ölkəmizə olan hörmətin əlaməti, beynəlxalq arenada oynadığımız fəal rolun dəyərləndirilməsi kimi görürük".

Ölkəmiz həm yerləşdiyi məkan, həm gündən-günə yüksələn nüfuzu, həm də bütün sahələrdə həyata keçirdiyi əhəmiyyətli fəaliyyəti ilə diqqət mərkəzindədir. Dövlətimizin başçısı Liderlər Sammitində çıxışında qeyd etdi ki, Azərbaycan Şimal ilə Cənub, Qərb ilə Şərqin qovuşduğu ölkədir və bu, təkcə coğrafiya ilə bağlı deyil: "Biz müxtəlif beynəlxalq iştirakçılar arasında siyasi, mədəni, enerji, ticari və nəqliyyat körpülərini sala bilərik. Azərbaycanın başladığı meqalayihələr artıq Avrasiyanın enerji və daşımalar yollarını dəyişib və məhsuldar, çoxtərəfli əməkdaşlıq formatının qurulması ilə nəticələnib".

Dünyanın ən böyük və mötəbər iqlim tədbirinin Liderlər Sammitində çıxış edən BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş bütün dövlət nümayəndələrinə müraciət edərək diqqətə çatdırdı ki, artıq itirməyə vaxtımız qalmayıb: "İnsanlar, dövlətlər iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizə üçün vəsait ayırmalıdırlar. Əks halda bu, bəşəriyyətə baha başa gələcək. İqlim maliyyələşməsi xeyirxah əməl deyil, bu, bir investisiyadır. Bu, ixtiyari məsələ deyil, məcburi məsələdir. Hər ikisi əvəzolunmaz tədbirdir, bunlar bəşəriyyətin gələcəyi və firavanlığı üçün lazımdır".

Noyabrın 11-də başlayan, dünyanın 196 ölkəsindən 80 prezident, vitse-prezident və baş nazirin iştirak etdiyi, ümumilikdə 72 mindən çox iştirakçının qeydiyyatdan keçdiyi, geniş auditoriyanın bir araya gəlməsinə şərait yaradan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası çərçivəsində təsdiq edilmiş Fəaliyyət Gündəliyi əsasında dünyanın ən aktual iqlim problemləri, eləcə də unudulmuş prioritetləri gündəmə gətirildi. Müxtəlif panellər üzrə iqlim sahəsində dünyanı gözləyən təhlükələr, qlobal problemlər, onların qarşısının alınması yolları, "yaşıl enerji"yə keçid və digər mühüm məsələlər müzakirə olundu.

İqlim sahəsində COP29 sədrliyinin bütün əsas istiqamətlər üzrə irəliləmək səylərini əks etdirən Fəaliyyət Gündəliyi çox zəngin oldu. Enerji, maliyyə, kənd təsərrüfatı, şəhərlər, insan inkişafı, həmçinin iqlim və sülhün qarşılıqlı əlaqəsi kimi bir sıra əsas prioritetləri əhatə etdi.

COP29-un gündəlik tematik proqramı əsasında noyabrın 14-də Maliyyə, İnvestisiya və Ticarət Günü, noyabrın 15-də Enerji, Sülh, Yardım və Bərpa Günü, noyabrın 16-da Elm, Texnologiya və İnnovasiya Rəqəmsallaşma Günü, noyabrın 17-si COP29-da istirahət günü oldu.

Noyabrın 18-də İnsan kapitalı, Uşaqlar və Gənclər, Sağlamlıq, Təhsil Günü, 19-da Qida, Kənd təsərrüfatı və Su Günü, 20-də Urbanizasiya, Nəqliyyat, Turizm günü, 21-də Təbiət və Biomüxtəliflik, Yerli xalqlar, Gender Bərabərliyi, Okeanlar və Sahil Zonaları Günü keçirildi.

Noyabrın 22-də "yaşıl zona"da "Gələcəyin qurulması: Azərbaycanda və Dünyada COP29-un irsi" mövzusunda panel müzakirəsi oldu. Konfransın uzunmüddətli təsiri və COP29 irsinin formalaşmasına həsr edilən tədbir COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkəti və COP29-un "yaşıl zona"dakı tekstil tərəfdaşı "GILTEX" şirkətinin birgə təşkilatçılığı ilə baş tutdu. On bir gün davam edən konfransın yekununda keçirilən bu müzakirə COP29-un yerli və qlobal səviyyədə dayanıqlı inkişaf və iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizə sahəsində qoyduğu mirası diqqət mərkəzinə çəkdi.

Panel müzakirəsində Azərbaycanın COP29-a evsahibliyi etməsinin dayanıqlı inkişaf üzərindəki uzunmüddətli təsirləri önə çəkildi. İştirakçılar Azərbaycanın bu qlobal əhəmiyyətli tədbirə evsahibliyini, "yaşıl keçid"i sürətləndirməsi, qlobal tərəfdaşlıqları gücləndirmək və iqlimə dayanıqlılığı artırmaq məqsədilə öz rolunu necə istifadə etməsi məsələlərini müzakirə edərək, ölkəmizin iqlim liderliyi sahəsində uzunmüddətli və davamlı bir miras yaratması üçün mövcud olan imkanlar barədə fikir mübadiləsi apardılar.

"Gələcəyin qurulması: Azərbaycanda və Dünyada COP29-un irsi" mövzusunda panel müzakirəsində korporativ ESG (Ekoloji, Sosial və Korporativ İdarəetmə) sahəsində irəliləyişlər, bərpaolunan enerji və innovasiyalara investisiyanın qoyulması, dayanıqlı, eyni zamanda aşağı karbonlu gələcək qurmağa yönəlmiş siyasət dəyişikliklərinə də toxunuldu.

Qeyd edək ki, COP29 çərçivəsində təşkil olunan bütün panel müzakirələr fikir mübadilələri, səmərəli təkliflərlə əhəmiyyətli oldu.

Noyabrın 22-də Azərbaycanın COP29 sədrliyi Bakıda keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının yekunlarına dair bəyanat yaydı. Bəyanatda COP29 sədrliyinin il ərzində inkişaf etməkdə olan tərəf ölkələrin ehtiyaclarını və prioritetlərini nəzərə alaraq ədalətli və ambisiyalı yeni iqlim maliyyəsi məqsədini reallaşdırmağa çalışdığı qeyd olundu. Bildirildi ki, tərəflərin göstəricilərinin ilk təzahürü olaraq Yeni Kollektiv Kəmiyyət Məqsədi ilə bağlı qərarda tərəflərin hamısına 2035-ci ilə qədər bütün dövlət və özəl mənbələrdən iqlimlə bağlı fəaliyyət üçün inkişaf etməkdə olan ölkələrə maliyyələşdirməni ildə ən azı 1,3 trilyon ABŞ dollarına çatdırmaq üçün birlikdə işləməyə dəvət yer alıb.

Bu qərar özündə eyni zamanda inkişaf etmiş ölkələrin inkişaf etməkdə olan ölkələrə iqlim fəaliyyəti üçün ildə 100 milyard ABŞ dolları məbləğində vəsaitin birgə səfərbər edilməsi məqsədinin 2035-ci ilədək 250 milyard ABŞ dollarına çatdırılması məqsədini ehtiva edir. "Biz bir neçə həll olunmamış, lakin vacib məsələ ilə bağlı yekun düzəlişləri kollektiv şəkildə razılaşdırmaq üçün tərəflərlə birgə işləməyə davam edəcəyik.

Biz mümkün daha yüksək ambisiyalı nəticəni əldə etmək üçün inklüziv və şəffaf şəkildə işləməyə davam edəcəyik", - deyə bəyanatda bildirildi.

Beləliklə, COP29 başa çatdı. BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası əhəmiyyətli müzakirələrlə, məqsədyönlü təkliflərlə, verilən qlobal miqyaslı qərarlarla səmərəli oldu.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

COP29 Baku Azerbaijan